

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYE I FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közegek, papok, gazdasági egyleti tagok és közönségi előfizők egész évre 8 K, tanítók, közönségi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-száma 10,489. szám.

Tiszta választás.

Megtörtént a csoda!

Olyan csoda, a milyenre meggyünkben és városunkban a legregibb emberek se emlékeznek... Olyan csoda, melynek láttára talán még a nap is megállt hirtelenében az égboltozatán, mert ilyen csodára már rég nem hintette életét és melegítő sugárait...

Ez a csoda: egy képviselőválasztás, mely minden előzetes politikai marakodás, pártusa, zajos korteskedés, vesztegetés és pálinkaosztogatás nélkül, méltóságos csendben, szinte ünnepi hangulatban folyt le csütörtökön délelőtt városunkban; a mely fényes bizonyítéka annak, hogy a mi népünk eljutott a józan politika megértéséhez; hogy nem pusztán adófizető alany és megvásárolható, silány voks, de érzi és értékesíti erkölcsi súlyát, midőn a legszebb polgári hivatását, akaratának befolyástól ment magasztos megnyilvánulását, teljes bizalmával az iránt gyakorolja, a ki — a polgárság elfogulatlan és józan észjárása szerint, — már évtizedeken át folytatott szívós munkájával a közjót szolgálja és aki iránt csak az elismerés, a hála tartozását rójjale, midőn bizalmának letéteményesévé, politikai hitvallásának képviselőjévé teszi.

Megtörtént a csoda... a tiszta választás...

És szomorú, nagyon szomorú dolog, hogy ezt itt, mint csodát kell regisztrálnunk... Szomorú tény, hogy erre nálunk már évtizedek óta nem volt példa... Szomorú valóság, hogy eddig a magyar, a polgár, a székelység ivadéka, hitvány piculákért, rongyos forintokért aprózta el az egyetlen jogot, az egyetlen kincset, melyet súlyos kötelességekért cserébe kapott...

Hogy néha messze idegenből ide vetődött mandatum vadászok miatt megfeledezett itt született, vele felnőtt, vele élő, vele munkálkodó véreiről; és néhány silány forintért, — melyen ugy sem volt, ugy sem lehetett az Isten áldása, — mellőzte azokat, a kik tudásukkal, szívük melegével, agyuk szellemével küzdöttek és fáradtak a közügyekért, meggyünk és városunk jólétéért, erkölcsi és anyagi gyarapodásáért...

Az a bűnös kortespénz, melyen a jobb, az igaz érzelmeink

átka feküdt mindenkoron, ugy sem teremhetett, nem is termelt kamatokat, mert átgurult a megvásárolt szavazók nyitott újjai között és a választási borgőzös mámor nyomái, csakhamar követte a keserű kijózanodás, mikor már — sajnos későn, — meggyőződhetek arról, hogy ilyen hitvány eredményért kár volt a polgári erkölcsök legnemesebbjét: az egyéni meggyőződést áruba bocsátani...

Csak a mindenkori kormányok göröcsös ragaszkodása a hatalomhoz, a minden áron és pénzen való mameluk politika mételyzhetette meg józan gondolkozású népünk tiszta erkölcsét, midőn elvakította a csengő érc vakító káprázatával és belefúllasztotta önérzetét a bor és pálinka undorító, bűzös levegőjébe...

Soha nem látott emberek tünetek fel a bércek mögül és tele tömött erszénnyel ideküldettek, hogy elaltassák az élő lelkiismeretet és páriákat neveljenek, a becsület embereiből... És hogy elfordultunk székely véreinktől és a messze idegenből portált nagyszájú népbolondítókat csöditettünk ide, ez terjesztette rosz hírünket: hogy pénzért mindenre kaphatók vagyunk; a multnak ez a sötét átka feküdt a mi lelkeinken, a multnak ezt a nehéz vétkét kellett négy évtizeden át megvezekelnünk és ebben leli elhagyatottságunk, elmaradottságunk, erkölcsi és anyagi szegénységünk a legszomorubb, de egyszersmint legigazságosabb magyarázatát...

Ki kellett mondanunk e keserű igazságot, bármennyire fáj ez nekünk és székely testvéreinknek is...

Bűnhődtünk... vezekeltünk, de megtörtünk...

Ez a mai csoda, ez a tiszta választás legyen és maradjon egy szebb jövőnek derengő hajnalhasadása... Ez győzzön meg bennünket arról, hogy meggyünk és városunk szűk határain belül kell mindenkoron keresnünk azokat, kiket bizalmunk letéteményesévé teszünk; mert itt vannak, itt élnek közöttünk, egy levegő táplálta testvéreink, kik bajainkat, sérelmeinket ismerik; kik a közpályákon azért törnek előre kristályozott becsületességgel, fáradszattal, törhetlen buzgalommal, hogy népük és hazájuk boldogulását önzetlenül előbbre vigyék... Ne engedjük

át a tért az idegeneknek és ne hajszoljuk véreinket arra, hogy a becsületes szöalmukkal, verítékekkel szerzett filléreikkel kényszeríttessenek azt megvásárolni, a mit nekik — mint elismerést érdemeikért ingyen felkínálni — a hazafiai és nemzeti becsület parancsol...

Izléstelenség, méltatlanság volna, ha a tiszta választásból egyhangu lelkesedéssel kikiáltott Solymossy Endre érdemeit itt e helyen a dicséret tömjénével akarnók méltatni, mert tudjuk, hogy ez az ő egyszerű, puritán jellemét és szerénységét sértené...

Egész ember, gerinces ember, a kitől sokat és nagyot várni, multjánál fogva jogosítva vagyunk.

Egyet azonban ne várjunk tőle: ne várjuk azt, hogy minden egyes választó apró-cseprő bajaival erejét szétforgácsolja a közügy hátrányára; ne várjuk tőle a lehetlent; ne kívánjuk azt, hogy egyéni érdekek kivásának rabszolgája legyen; engedjük, hogy szárnyait kibontahassa és repülni, mozogni tanuljon abban az új levegőben, hogy gyökeret verhessen abban az új talajban, a hova szeretetünk és bizalmunk állította...

Mert az ideális képviselő nem az, a kit az egyeseknek teljesített szolgálataért az egyesek szeretnek, hanem az, a ki a közjóért, a haza és a nemzet jó ügyéért küzd, mert abból a jóból minden választónak, minden polgárnak egyenlő része kijut...

Ilyen szellemben, ilyen értelemben keressük és találjuk meg értékét: a mai tiszta választásnak...

Deréki Antal.

A székely nagygyűlés.

Midőn a „Budapesti Hírlap“ e remek vezércikkét aktualitásánál fogva itt, a szerkesztőség utólagos jóváhagyásának reményében leközzöljük, egyszersmind leszögezzük azt a tény, hogy a „Magyarország“ és a „Pesti Hírlap“ is az ércikkben emlékeznek meg a székelyekről, az összes fővárosi sajtó pedig heteken át foglalkozott meleg szeretettel és lelkesedéssel a mi székely akcióinkkal. Ez olyan eredmény, mely meggyőzheti az eddig kétkedőket arról, hogy mindenekelőtt nekünk magunknak kell dolgoznunk, nekünk kell tömörülni, ha azt akarjuk, hogy a közfigyelmet magunkra és nagy bajainkra tereljük.

És ha már megtettük az első lépést, annak biztató sikerén felbuzdulva, ne ejtsük, ne adjuk ki kezünk közül a fonalat, ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat és kísérjük tovább is éber figyelemmel a Székelyföld minden életrevaló, a közeljövőben realizálható akcióját, csatlakozzunk hozzá szívvel, lélekkel, ne csak pusztá frázisokkal, hanem tettekkel is, mert lehetetlen hogy a szívós, intenzív munkának és egyesült erőnek ne legyenek meg a kívánt eredményei. És most, midőn a hazafias figyelemért, meleg érdeklődésért az egész fővárosi sajtónak a székelység hála köszönetét tolmácsoljuk, átadjuk a szót a Budapesti Hírlapnak:

Örömmel láttuk együtt Székelyudvarhelyen az erdélyi és alföldi székelyvédő társaságok képviselőinek évi kongresszusát. A hogy örömet érzünk mindig, a hányszor a magyar társadalomnak a Székelyföld bajai iránt meleg érdeklődéséről győződhetünk meg.

A székely-kérdés a történeti Magyarország jövőjével a legszorosabban összefügg. Az erdélyi magyarság zöme a Székelyföldön él, — s ha onnét elpusztulna, az Erdélyrészt pozíciója veszedelembé kerülne. Sajnos, az utolsó huszonöt év gazdasági viszonyai akként alakultak, hogy a Székelyföld megrendült. Népe ssége nem tud többé megélni a régi primitív létföltételekkel, boldogulásához a modern eszközök nagy részét hiányzanak; ez okból tömegesen ragad vándorbotot kezébe és elmegy csángónak Romániába, hogy vagy elzülljék ott teljesen vagy pedig beolvasszák ivadékostól az oláhok.

Két veszedelem támadt ebből: az odahagyott székely falvak elnéptelenedése s a kiürülő helységekben a román elem lassu terjeszkedése. Az utolsó népszámlálási eredmények megdöbbentő adatokat tártak föl erről mindkét irányban. A székelyek propogativ ereje mintha megakadt vagy kimerült volna: legtöbb közösségük feltűnő gyöngén szaporodik s számos példa van a visszafejlődésre. Erről tanuskodnak az adókimutatások, a katonasorozási naplók egyaránt. Talán még nagyobb lenne ezekben a deficit, ha nem csökkentené a székely vidék felé minden oldalról előrenyomuló oláhság. Ez az eddig fajtiszta székely falvak egy részét máris poliglottá tette, sőt a többséget több ponton magához ragadta. Ha a dolgok még néhány évtizedekig így folynának tovább, a régi jó Székelyföld ugyanarra a sorsra jutna, ami az egykor szinmagyar Mezőségnek jutott, mely lassanként teljesen eloláhsodott s a hajdani erős magyarságból csak másfél száz

szétszóródott és elszigetelt magyar falu maradt fenn.

Mindkét veszedelemtől sokáig Magyarország sejtelve sem volt. Szemünk előtt bontakoztak ki, de senki sem vette észre, mert hiányzott hozzá minden predispozíció. Egyes emberek, vagy egyes községek hiába jajgattak, nem hallgatott rájuk se hatóság, se parlament, se kormány. Elemi erővel, a vis major csapása gyanánt kellett lesújtani a bajoknak, hogy az illetékes tényezők ráeszméljenek s a Székelyföld megmentésének parancsoló szüksége átmenjen a nemzet köztudatába.

Pedig ha előbb és kissé többet törődnek a kormányok, parlamentek és képviselők, főispánok és megyék a jelentkezett aggasztó tünetekkel, ha nem hanyagolják el teljesen a székely népet, nem hagyják évtizedekig minden vasut, munkaadó gyárakat és hitelforrások nélkül szűkölködni — bizonytalannal nem fájulnak el a bajok ennyire.

Mintegy hat éve, hogy a szomorú közállapotok végre felriasztották a közvéleményt s a székely-kérdés ugyazólva divatba jött. — Érdekeltség, majd érdeklődő körök alakultak székelyt menteni. A kormány is megismételte a rutén hegyvidéken sikeres mentő-akcióját a székely hegyek közt. Azóta kongresszusok tanácskoznak évenként a mentés programjáról, az elért eredményekről, az újabb panaszokról. Ilyen ülészet most is, gondoskodva róla, hogy a székely problema minél világosabban álljon a nemzet előtt s a nemzet előtt. A közöny le ne vehesse azt többé a napirendről.

Teljes elismeréssel vagyunk a székelyudvarhelyi kongresszus működéséről. Készségesen honoráljuk a gyakorlati eszméket, melyeket a kívándorlási mozgalom megállítása s a székely munkaerő itthon foglalkoztatása ügyében termelt. Örültünk neki, hogy a nagygyűlés figyelme az agrár-szociális irányú feladatok mellett az ipari termelés, műszaki kiépülés, forgalmi eszközök, új vasúti vonalak és kereskedelmi összeköttetések kérdéseire is kiterjedt. Sőt azon sem csodálkoztunk, hogy a kongresszus a súlypontot ezuttal észrevehetőleg az iparfejlesztési problémára vetette, mintha ettől várna gyorsabb eredményeket a székelység vagyoni restaurálása dolgában. Erre vall az idej nagygyűlésnek egy székely háziipari kiállításal egybekapcsolása, bemutatni a székelység veszületett képességeit és hagyományos műformáit, melyek e népet a közeljövőben iparúzó néppé predesztinálják.

A földmivelésügyi miniszter mentő akciója hat év alatt szép sikereket ért ugyan el. A közlegelők zilált ügyeit rendezte, a birtokrendezést törvényhozásilag biztosította, a székely-magyar gazdáknak sok jószágát mentette meg az idegen kézre jutástól s a megélhetés könnyítéséhez a fogyasztási szövetkezetek egész hálózatának megteremtésével járult. De mindez annál érezhetőbbé teszi ipari téren hasonló méretű reformtevékenység hiányát. Mulhatatlanul szükséges, hogy a földmivelési kormány ugyanily külső szervével kiegészítessék. A kettő együtt bizonyára oly eredményeket fog produkálni, mely a székelyek minden igényének es a

rájuk nehezedő veszedelem nagyságának megfelel.

Egy dolog mégis meglepett e kongresszuson: a csángók kérelme, hogy a székely mentő-akció rájuk is kiterjesztessék. Hát ezt nekik kériük kellett? Nem magától értetődő-e, hogy a mentés munkája ne szorítkozzék a négy székely megye községeire, hanem bevonjunk abba minden elemet, mely a székelységhez etnikailag hozzátartozik? Nemcsak a csángó falukat kellene ez akció jótéteményeiben részesíteni, hanem a Székelyföld egész körzetét: a Mezőség és Barcaság magyar nyelvszigetét, a Küküllőköz s a tordai fenék magyar medencéit, melyek elhagyatottsága és az olahság tengerében elmerülése a Székelyföld sorsára is szükségképp visszahat.

A hitel.

A végrehajtási novella szentesítése alkalmából.

Immár közhely a gazdasági irodalomban, hogy a modern gazdasági élet alapját, éltető elemét a hitel képezi. Társadalmi szervezetünk, a melynek életfolyása egyre gyorsabb lökötésű, csak egy olyan gazdasági életet tűrhet meg, mely a javaknak — ma már világrézeket összekapcsoló — forgalmát a legegyszerűbb és leggyorsabb forgalmi eszközzel, a hitel segítségével bonyolítja le.

De a gazdasági életnek nemcsak ez az ága, nemcsak a kereskedelem nem lehet el hitel nélkül, hanem a gazdasági élet másik két nagy ága, a termelés és a fogyasztás is a hitelben egyre nélkülözhetlenebb eszközt bír.

A középkori agrikultur jellegű termelési rendszert a nagy tőkére alapított, u. n. kapitalisztikus termelési rend váltotta föl s ez adja meg egész gazdasági életünknek a jellegzetes vonást.

Ma a termelő tőkejóság nélkül nemcsak megfelelő, neki a versenyképességet biztosító termelési eredményre nem számíthat, de a gazdasági küzdelemben is a leveretés biztos érzetével mehet csak bele. Tőkejóságához pedig — természetesen — a hitel juttatja a termelőt. A szükségletek s azzal az élet igények rohamos növekedése folytán a hitel a fogyasztásnak is éltető eleme kezd lenni, amelyet az életigények redukálódásának veszedelme nélkül nem lehet mellőzni.

Nézd meg egy ország hitelrendszerét és helyes képet alkothatsz magadnak az illető nemzet egész gazdasági életének ferde vagy egészséges irányáról, a világgazdaságban elfoglalt activ vagy passiv helyzetéről.

A mi gazdasági életünk — sajnos — még mindig a középkornak földre alapított, kezdetleges és a mellett eredményeiben a természet mindenkor szeszélyeitől függő termelési rendszerének állapotánál tart.

A feudális középkori termelési rendszert felváltó modern kapitalisztikus gazdasági rend még nem érkezett be hozzánk.

Azok a termelési ágak, amelyek kis területen óriási embertömegeknek nyújtanak a természeti szeszélyektől független existenciát, amelyek a nemzeti tőkét belevonva a termelésbe és azt rövid időközökben megsokszorozva hihetetlen méretek-

ben emelik a nemzeti vagyont és jólétet, ezek a termelési ágak, t. i. az ipar és kereskedelem, amelyek más boldogabb nemzeteket csodás gyorsasággal visznek a minden irányú tőkésítés felé, nálunk egyszerűen ismeretlenek.

Ausztriával való vámközösségünk és az egészségtelen birtok megosztás, a nagybirtok s különösen a nagybirtok kötött alakjainak túltengése, már zsenge, ártatlan korokban megfojtják ezen termelési ágakat, lenyűgözik és sorvasztják ezzel egész gazdasági életünket. Ez e tétel a közgazdaságtannak olyan elemi igazságaihoz tartozik, amelyekben megégyeznek kivétel nélkül e tudomány szaktekintélyei és amelyeket a gyakorlati élet kipróbálva megerősített.

Adig, amig Szent István birodalmát nem övezik körös-körül vámsorompók és ezek a külföld és a szomszéd Ausztria fejlett iparának nyomásaitól konkurenciáját vissza nem szorítják és amig az önálló vámtételekhez radikális birtokmegosztási politika nem csatolódik: addig hiába minden frazis, hiába minden politikális intézkedés, a magyar nemzet színe-virága, a természetes fölszívódás törvénye szerint kell vándoroljon szabadabb és gazdagabb földterületekre.

Gazdasági életünk mai állapotából következik az, hogy nálunk a termelési hitel, amely a tőkét a termelési vállalatokba viszi, ahol azok rövid időközökben megsokszorozódván nagy vagyonszaporulatot jelentenek, a nemzet, az adós és hitelező szempontjából egyaránt s amely a munkaalkalmak folytonos szaporításával leköti a munkászekereket: ez a produktív hitel nálunk tulajdonképpen nem létezik!

Magyarországon a hitelnek egy egészen más faja uralkodik, de ez aztán már a dühöngésig: az improduktív fogyasztási hitel, vagy hogy jó magyar néven nevezzük: — az adósság.

Ez a hitel, ebben a túltengő állapotában, már kész szerencsétlenség. De mi nem olyan emberek vagyunk, hogy itt megállapodjunk. Mi ezt a kész szerencsétlenséget valóssággal tragikumká fokozzuk azáltal, hogy a fogyasztási hitellel tárgyi hitel formájában élünk.

A hitelre szoruló nagy tömege, a közép és alsó osztály, mely osztályok pedig a hitelezőnek tárgyi biztosítékot, existenciájuk veszélyeztetése nélkül alig nyújthatnak, tárgyi hitellel élnek.

Erre a cifra állapotra egy közgazdász igazán nem mondhat egyebet, mint azt, hogy a mi hitelrendszerünk matematikai pontossággal a fejbujára van állítva. Hogy ennek nyomor és pusztulás grasszál a nemzet gerincét alkotó társadalmi rétegek soraiban: az természetes.

Mert ennek az a következménye, hogy a személyi hitel tért veszít, a hitel ezen fájának alapját képező személyes kvalitások, mint becsületesség, lelkiismeretesség és fizetési készség a tőke forgalomban értéktelen rongyok lesznek, mert azok — az adósságok nagy részénél nem fejlődhetnek ki, illetve visszafelődtek.

Ez a magyarázata annak az elszomorító jelemeknek, hogy a hitelügyetek több mint hetven százaléka jut el a kényszerrendezés stadiu-

máig: az árverésig. És miután az adós olyan tárgyi biztosítékot nyújtott, melyhez egész existenciája tapad, az árverés a végrehajtást szenvedő vagyonszaporulatát letéri, (ez az ő vagyonszaporulata — a hitelből) és a hitelező jogos követelése, igényei (Isten ments!) nem kielégítődnek, hanem az esetek nagy többségénél dobpergés mellett örökre eltemetettek.

A befolyó eszekély vételár pedig, megy az ügyvédi és végrehajtói költségek „résztletörlesztésére”.

En a végrehajtási novellának — hitelrendszerünkre gyakorolt jótékony befolyását főleg abban látom, hogy a létfenntartáshoz szükséges eszközöket a foglalás alól mentesítve — azokat, a kik existenciájuk veszélyeztetése nélkül tárgyi hitelhez nem nyulhatnak, személyi hitelre szorítja. Arra szorítja tehát az adóst, hogy becsületességgel és fizetési készséggel igyekezzék a hitelező bizalmát megnyerni, hitelt érdemelti s ne az „utolsó” párnával és az „utolsó” inggellel és hogy hitelt — csak az ezen képességek által fedezett mértékig — vegyen igénybe; a hitelezőt pedig — miután az egyéni akarattól nem igen függ az, hogy valaki adós vagy hitelező legyen — arra kényszeríti, hogy ezen személyes kvalitásokra bizalmat fektessen és hitelezzen.

Azonban azt állítani, hogy egy ilyen tárgyú novellaris törvény — hitelrendszerünk egészséges alapokra fektetésének nagy és szövevényes munkáját keresztülviszi, — naivság volna. Evégből a novellának mélyreható közgazdasági reformokkal kell társulni.

A hiba éppen ott van, és a törvény összes bekövetkező hátrányai annak tudandók be, hogy azoknak a bizonyos és már untig letárgyalt közgazdasági reformoknak — a novellát — meg kellett volna előznie! Az építést csak Amerikába kezdik a háztetővel, — ott azonban tehetik!

Ezt a novellát vártuk, de nem — e l s ő n e k. Ha azonban már bejött, kövesse legalább gyorsan a többi!

Bálint Endre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Képviselőválasztás.

Méltóságos nyugalom... se csendőr... se huszár... ez volt a csüörtöki választás jellemző signaturája. Mintegy kétszáz főnyi választó polgárság jelent meg a kitűzött időben a város háza termében, a hol pontban 8 órakor Hlatky Miklós választási elnök, rövid szavakban megnyitotta az eljárást, konstatálván, hogy a választási határnap a törvényes időben közhírré tétetett és dr Szakács Zoltán és Bód Károlyt mint bizalmi férfiakat jelöli ki. Vajda Ferenc esperes átadja a függetlenségi 48-as párt nevében azok névjegyzékét, a kik Solymossy Endre tanárt jelölték; mire elnök a törvényt szabta félóra időt tűzi ki, hogy ezalatt esetleg más is jelentkezhesék; a félóra elteltével, elnök konstatálja, hogy miután más nem jelöltetett Solymossy Endre egyhangulag megválasztott Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjévé. Harsány éljenzés követte e kijelentést és az összes jelen voltak, az elnök és bizalmi férfiak kivételével, zászló alatt Solymossy Endre lakása elé vonultak, honnan folytonos éljenzések mellett az ujonnan megválasztott képviselőt a városházához kísérték.

A boldog anya, az anyaszeretet megtestesülése, a közszeretnek és tiszteletnek örvendő Nagyszony, büszke önérettel, könnyező szemeknek elborult tekintetével, az ablakból kísérte fiát, most kezdődő új hivatásának küszöbén.

A városháza tanácstermébe érve, Hlatky Miklós választási elnök, lendületes szép szavakban méltatta az új képviselő érdemeit és átnyújtotta neki választói jó kívánságaival együtt a mandatumot. A választók többsége ezalatt a városháza erkélye alatt csoportosult és midőn Solymossy Endre az erkélyre kilépett dörgő eljenzés fogadta, mely újra és gyakran megisméltődött, mialatt az új képviselő a következő beszédet intézte választóihoz:

„Tisztelt Elnök ur! Tisztelt választói polgárok! Szeretett véreim!

Miért akarnám leküzdeni és tagadni, hiszen elárulja azt hangom, hogy mély megindultsággal állok itt, megköszönni megtisztelő bizalmukat. Mely hálával, végtelen köszönettel veszem át e megbízó levelet. De egyszermind büszkén és boldogan is. Büszkén, mert ezt nekem nem egy győztes párt adja át, kiállott szenvedélyes választási küzdelmek után, melynek útja gyűlölködéssel, lélekfársággal van kikövezve; de átadja e nemes város választó közönségének nyugodt, szeretetteljes, egyértelmű bizodalma. Büszkén veszem át, mert ehhez a megbízó levélhez nem tapad a politikai gyöngegségnek egy szemernyije se.

Boldogan veszem át, mert ezáltal lellem vágyait: segíteni e város lakóinak bajain, a város dolgain, székely népünk, szeretett hazánk és nemzetünk érdekein, fokozottabban követhetem.

A spártai anya harcra menő fiának e szavakkal adta át a paizsát: „ezzel vagy ezen!” Ezzel térj meg a győzelmes harcból, vagy ezen hozzák haza holt testedet.

Paizs e megbízó levél is; átadja e nemes város mint anya, nekem, harcra menő fiának. Oh én értem ennek átvételekor az édes anya beszédét! Fogadom, ígérem hogy: „ezzel vagy ezen!”

Még egy riadó, harsány, egyhangú éljenzés és ezzel pont kilenc óraker a választás már véget is ért és a ki csak közelébe juthatott, mindenki őszintén és szívvelyesen meggratulálta Solymossy Endrét, Székelyudvarhely város új képviselőjét.

Este 7 óraker Solymossy Endre vendégül látta választóit a város néhány vendéglőjében, hol ősi szokás szerint száltalán pohárköszöntő hangzott el, a hol testvéri ölekezésben találkoztak: a tiszta választás becsületes választói.

— **Rp. Keserű labdacok** a Böm-bölde» részére.

Sing: Hetenként egy adag.

Ez volt aztán az ünnepség, llyet népünk nem látott rég, Öszeforrott szív és lélek, Egyik a másnak örvendett.

Nem a külső, fényes pompa Volt ez ünnepség alapja, Hanem az a dicső béke Mely lelkünket hevítette.

Utánna jött a választás, Itt is megérezte a hatás, Az lett most a mi követünk Akit mindnyájan szeretünk.

A forcsmáros azt se tudja Örüljön e? vagy bú nyomja? Minden jó volt, minden szép volt, Az egészen egy baja volt: Minden haszon a másé volt...

Dr Veritás.

— **Kossuth üdvözlése.** Kossuth Ferenc a függetlenségi párt elnöke Solymossy Endre tanárhoz megválasztása alkalmából a következő sürgönyt küldte: „Szívvel, lélekkel üdvözöllek képviselővé történt megválasztásod alkalmából. Kossuthi.

— **Mezőssy államtitkár a Székelyföldön.** Mezőssy Béla államtitkár f.

hó 26-án reggel Kazi János min. tanácsos, Zakariás János, Ferenczy Géza, Nagy György, Buza Barna, Török Ferenc képviselők kíséretében, kikhez a sepsiszentgyörgyi állomásról az ottani erdőhivatal képviselője s a megye részéről Beldi Pál főjegyző is csatlakozott, Tusnádfürdőre utazott. F. hó 26-án Kászonban, 27-én délelőtt Kézdivásárhelyen, d. u. Kovásznán, 28-án Gyergyószentmiklóson és Ditróban, 29-én Malnáson hallgatva meg az érdeket erdőbirtokosságok képviselőit. Málnásfürdőről kocsin Barótra utazott, hol az udvarhelymegyei erdőbirtokosságok részéről Orbán Ottó báró is megjelent. Onnan Nagyajtára megy, hol Ferenczy Géza képviselő vendége lesz. Ma, 30-án visszamegy Budapestre.

— **A székelyföldi bányászatiért** cím alatt megjelent közleményünkre, Hoffmann Géza ur, az „Erdővidék” szerkesztője és a köpeczi bányavállalat műszaki vezetője, válaszul egy figyelemre méltó cikket közöl, melynek tartalma, hisszük, hogy teljesen megeléged a valóságnak, de mégis annak bizonyítéka hogy a mi intenciókat teljesen felreértette. Felvilágosításul — de korantsem melegségül, — a következőket ajánljuk szives figyelmébe: Mi a cikkben oly gyakran emlegetett Schwartz Adolf urat nem ismerjük, sohasem láttuk, nevét sem hallottuk, még levelezési összeköttetésben sem voltunk soha vele; ez tehát első sorban, azt bizonyítja, hogy semmiféle érdekünk sem kívánta, hogy a szerkesztő, vagy üzleti spekulációit előmozdítsuk. A milyen készséggel közöltük azt az emlékiratot melyet Dr Ferenczy Géza kezdeményezésére az erdélyi képviselők terjesztettek be a pénzügyminiszteriumhoz a székelyföldi bányák érdekében, — ép olyan jóhiszeműleg közöltük azt a másik cikket, melyet egy helybeli polgártársunk a „Bánya” című lapból nekünk beküldött; közöltük pedig azért, mert biztos tudomásunk van arról, hogy megyénk mind nagyobb és nagyobb területen eszközöltetnek kutatások, a mutatkozó szénterületeken, sőt arról is tudomásunk van, hogy a kutatások némi eredménnyel is látatnak, a melyekről most még nyilatkoznunk nem lehet, mert ezt a kötelező discretio tiltja.

A mi ügye-baja volt vagy van nagybecsült szerkesztőrszunknak Schwartz urral azt végezzék el egymás között, de ha kérnünk szabad és lehet, hagyjanak ki bennünket a játékból és ne gyanúsítsanak meg azzal, hogy mi bárkinek is üzleti vagy egyéni érdekeit szolgáltuk. Mi csak egy érdeket ismerünk: **a közérdeket** és abban is első sorban megyénk és városunk közérdekét; a lokális szeretet ezen tiszta forrásból fakadt örömmünk is, hogy megyénk területén is megindultak a mozgalmak (öldünk méhének kincseit felszínre hozni és a közjó érdekében értékesíteni. Mert akár «gomb», — akár «kabát», — ha a miénk, makacs szívossággal ragaszkodunk hozzá. Ezt az önzést engedje meg nekünk. Ha pedig jóhiszeműleg, öntudatlanul eszközei letünk egy ismeretlen ember spekulációjának, szolgáljunk melegségünkre, hogy: mindnyájunkat érhet bal eset.

— **Bucsuéstély.** A helybeli állami reáltanoda négy tanárát helyezték át egyszerre más városokba; négy nagyképzettségű tanárt, kik közül különösen Nosz Gusztav éveken át összeforrott, nemcsak ifjuságunk nevelésügyével, de városunk minden társadalmi mozgalmával, melyekből fáradhatlan buzgalommal vette ki a maga részét. Távozásuk alkalmából, az állami reáltanoda érdekes igazgatója Dr Solymossy Lajos kedden este bucsuéstélyre hívta össze a helységi tanintézetek tanárait és a város előkelőségeit a

«Koronkai kertbe», hol a meghívottak közül számosan megjelentek. A bucsuzás szívvelyes és megható volt és a sűrűn elhangzott pohárköszöntők mind a távozók érdemeit méltatták. Vezérelje őket az Isten új állomáshelyeikre és érezzék magukat oly jól, mint a milyen megbecsültetésben nálunk részestültek.

— **Kirándulók.** A székely kongresszuson jelen volt vendégek közül huszonheten, férfiak és nők Palfy Jenő szolgabíró vezetésével mellett Korond—Parajd és Szováta rándultak ki kedden reggel, a legkedvezőbb időjárás mellett; Palfy Jenő Korondig kísérte a kirándulókat és a megye határán szívvelyesen bucsut vett tőlük, hol Parajdról már az ottani «Székely Társaság» egy küldöttsége fogadta őket. Parajdra érve Klór Vilmos községi jegyző, Dr Kovács Gábor, Kovács Mihály ig. tanító, Moldován Ödön, Stein David és még sokan meleg vendégszeretettel fogadták a kirándulókat, kiket a sóbánya, sómalom és a pokrógyártás meglepetésében is előzőkeny kalauzolták. Azután Klór Vilmos és Kovács Mihály elkísérték őket egész Szovátaig, hol szintén lekötélvező vendégszeretettel fogadták

— **Az „Irgalmas Nővérek”** vezetése alatt álló helybeli róm. kath. elemi leányiskolánál a beiratások szept. hó 1-én kezdődnek. Az oktatás ingyenes csupán 1 korona beiratási díj fizetendő. Bentlakókat is elfogad az igazgatóság.

— **A ref. kollegiumban** a beiratások szeptember 2, 3. és 4-ik napjain délelőtt 8—12 óráig és délután 2—3 ig eszközöltetnek. A javító-, pótló, felvételi és magánvizsgálatok augusztus 31-ik és szeptember első napjain reggel 8-tól kezdődőleg tartatnak meg. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-dikén délelőtt 10 óraker lesz.

— **Majortáncmester.** Kolozsvárról ide megérkezett. Szeptember hó 7-én egy 6 hétre terjedő tánc ciklust nyit. Lakása Központi-szálló szoba szám 3.

— **Erdélyrészi vásárok.** Kedden szeptember 1-én Alsópörumbák, Homoródszentmárton, Kolozsvár, Maroskecze, Szászkeresztur, Zalatna; 2-án Alamór, Naszód, Szentbenedek, Zilah; 4-én Alsózsuk, Marosvásárhely; 5-én Algyógy, Berethalom, Zetelaka; 7-én Betlen, Gyergyószentmiklós; 9-én Csíkszépvis, Brassó, Fogaras, Makfalva, Torda.

— **Lelkészválasztás.** Gáspár János volt lövétei plébános helyébe a hívek Péter János gyergyószentmiklósi lelkész választották meg első helyre.

— **Értesítés.** A brassói m. kir. állami polgári leányiskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyamra a beiratások f. évi szeptember hó 1 és 5 napjain délután 2—5 óráig történnek. Rezsőkörut 1. sz. 1. emelet A továbbképző tanfolyamra a beiratások ugyanakkor lesznek.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Két diák részére lakás és koszt kapható. — Cim a kiadóh. ban.

„Gazda szemé hizlalja a nyáját!”
Ez a régi, de ma is jó közmondás schol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly
cipésmester Székelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

új rendszerű
férfi és női
cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép s gondos készítményeiről

KERTÉSZ ALBERTNÉ
zeneszerző még egy pár üres órára zongora tanítványokat elfogad. Tanít kezdéskül a legmagasabb iskoláig, párhuzamosan elméleti oktatással. Ugyanott ének, francia, német és hegedű órák is vehetők. Valamint a zeneszerzés körébe vágó munkálatokat is (zenésítés, szólamozás, áttételek, kíséretetek stb.) illő árték elkészít.

1080—1908. kmbp. sz.

Meghívás.

Az 1907. évi XIX. t.-c. alapján működő székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága 1908. augusztus 13-án tartott ülésében a közgyűlési kiküldött tagok számának kiegészítését elhatározván, a választás megejtését Székelyudvarhelyre, 1908. évi augusztus 30-án d. u. 2 órára, a városi tanácskozó terembe, ezennel kitűzöm.

E választó-gyűlésre a pénztár körébe tartozó összes munkaadókat és alkalmazott pénztári tagokat oly figyelmeztetéssel hívom meg, hogy a m. kir. állami munkásbiztosító hivatal 3462—908. sz. rendeletében kitűzött záros határidő miatt, a kiegészítő pótválasztás a megjelentek számarányára való tekintet nélkül lesz megtartva.

Választandó a munkaadók által a munkaadók sorából egy és az alkalmazottak közül, az alkalmazottak sorából 11 közgyűlési kiküldött tag titkos szavazás útján.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár Székelyudvarhely, 1908. aug. 19-én.

Betegh Pál,
igazgató elnök.

Kiadó lakás. Kornis-utca 14. sz. a. 2 utcai és egy udvari szobából, továbbá a szükséges helyiségekből álló lakás elköltözés miatt szeptember 1-től kiadó. Értekezni lehet a kiadóhivatalnál.

Kedvező alkalom Gram-mofon-lemezek kiválasztására! **60** darab legújabb felvétel

(operettek, zenekarok, népdalok, kuplék stb.)

érkezett

és egy-két napig még választható. Mindenik sikerült felvétel. o o o

Betegh Pál
könyvke reskedésében Székelyudvarhely, Kossuth-u.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

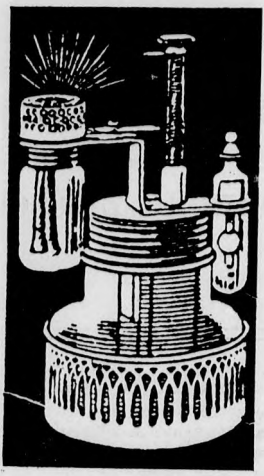
„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Díszbe minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utányvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Székelyudvarhelyt kapható kizárólag: **Fazekas Testvérek** műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Iskolás leánykák

részére lakás, koszt és teljesen megbízható felügyelet kapható. Cím a kiadóhivatalban

Csemegeszőlő, családok számára készült, nemcsak a gyerekeknek, hanem a felnőtteknek is ajánlott. Csak a legjobb minőségű anyagokból készült. A csomagolásban 24 darab van. Ár: 10 K. Postaköltséggel együtt 12 K. Csak a legújabb kiadásban kapható. Cím: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 28. szám.

Helyszűke miatt nagyon olcsón eladunk egy nagy szőró tisztító Baker-rostát.
Gyertyánffy J. Fiai.

8779—908. ttkvi szám.

Hirdetmény.

Kecsedkistalud község közös erdő és legelő illetményeiről készült teleknyelvek kiadásáról. A teleknyelvek kiadásáról szóló határozat az 1869. évi 2579. I. M. sz. rendelettel módosított 1886. évi XXIX. t. c. 15—18. §§. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó teleknyelvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogukat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt kötelezések vonatkozó zálogjog, v. megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyszinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogukat törlesztésért kérelmezik, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

adják elő, mert a régi teleknyelvek végleges átalakítása után a felves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

1. Mindazok, kik a teleknyelvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a kiküldött előtt a kiküldött határidő előtt a kiküldött határidőn kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de teleknyelvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átruházás az 1886. évi XXIX. t. c. 15—18. §§. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó teleknyelvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogukat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt kötelezések vonatkozó zálogjog, v. megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyszinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogukat törlesztésért kérelmezik, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint teleknyelvi hatóságtól 1908. évi aug. hó 13. napján.

Bardocz Árpád
kir. tszéki albiró.

1—3

Nyomatott Betegh Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

őzv. Pomerius Gottfridné

Székelyudvarhelyt, Fapiac tér (Galter-féle ház emeleti részén) Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

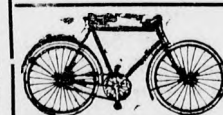
BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** Kovácsmester Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becserél.

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily győzelműt rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzetségű üzletvezető m. közreműködése mellett **nagy forgalom és kevés haszon** elvekkel bármily kenyés igényeket is kielégíteni képes. Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kerve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.